herpy

KAMÆLEONER

Kilimanjaro Two-horned Chameleon

Kinyongia tavetana

Kinyongia tavetana er en mellemstor bjergkamæleon fra Kilimanjaro, Mount Meru, Parebjergene og Chyulu Hills i Tanzania og Kenya. Hannen har to flade, bladformede horn på snuden, hunnen kun to små knopper. Arten lægger æg og kræver kølige nætter, høj luftfugtighed og et tæt beplantet terrarie. Der findes kun lidt viden om pasningen, og den passer bedst til den erfarne holder.

Familie: Chamaeleonidae Tidligere navn: *Chamaeleon tavetanus; Bradypodion tavetanum; Chamaeleo abbotti*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**20-24 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**5-7 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Bjergskov**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 60 × 90 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**20-25 °C**
Hotspot	**26-28 °C**
Temperatur, nat	**14-18 °C**
Luftfugtighed	**70-100 %**
Vand	**Ingen vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**9-12 mdr.**
Kuldstørrelse	**2-12 æg**
Kuld pr. år	**1-2**
Inkubation	**220-270 dage** ved 16-23 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Næsten truet (NT)**

Arten står på CITES liste II og i EU's bilag B (forordning 338/97), som alle kamæleoner af slægten *Kinyongia*. Handel over grænser kræver CITES- og EU-dokumenter, som i Danmark udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV). Spørg sælger om dokumentation for dyrets herkomst. Ingen kamæleoner er forbudt for private i Danmark (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015), så de almindelige regler gælder.

Om arten

Kinyongia tavetana er en mellemstor kamæleon i slægten *Kinyongia*. Hannen har et par flade, spredte hornlignende fremspring på snuden, en flad hjelm og en lav kam langs forreste tredjedel af ryggen. Hunnen har kun to små knopper på snuden og ingen rygkam.

Farven varierer med sted og køn og er for det meste brun, grå, grøn eller gul, nogle gange med røde eller blå toner. Hunner har af og til en rød streg på ryggen.

Hannerne bliver omkring 20 cm og de største dyr op til 24 cm i alt; hunnerne er lidt mindre. Arten er dermed mindre end *Kinyongia fischeri* og *Kinyongia matschiei*.

Arten blev indtil 1991 regnet for en lokal bestand af *Kinyongia fischeri*. Bestanden fra Taitabjergene i Kenya blev i 2002 beskrevet som underart og regnes siden 2008 for en selvstændig art, *Kinyongia boehmei*. Ældre angivelser af *K. tavetana* fra Taitabjergene gælder derfor den art. Artsnavnet henviser til skoven ved Taveta ved Kilimanjaros sydfod.

Udbredelse og levested

Kinyongia tavetana findes i højlandet i det sydlige Kenya og det nordlige Tanzania: på Kilimanjaro, Mount Meru, i Parebjergene og Chyulu Hills. Typelokaliteten er Kilimanjaro.

Arten er vurderet som næsten truet (NT). Den er vidt udbredt i sit område, men bor i spredte skovpletter.

> **Oprindelig udbredelse:** Kenya og Tanzania.

LEVESTED

Kinyongia tavetana lever i skov, skovkanter, krat, haver med mange træer og plantager i højlandet. Dyrene sidder i buske og små træer. Klimaet er køligt og fugtigt med kølige nætter, og arten tåler ikke vedvarende varme.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af *Kinyongia tavetana*. Pasningen bygger på klimaet i udbredelsesområdet og på de nærmeste, bedre kendte bjergarter *Kinyongia fischeri*, *Kinyongia matschiei* og *Kinyongia tenuis*. Dag- og nattemperatur, kuld og rugetid er kendt for arten; levetid og en del af pasningen er lånt fra de beslægtede arter.

Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 60 × 60 × 90 cm (længde × bredde × højde), og større er bedre. Arten holdes enkeltvis, fordi dyrene er nervøse, og hanner er aggressive over for hinanden og stresser hunner, der ikke er parringsvillige.

Indret terrariet tæt med planter, kviste og grene i flere højder, så dyret kan trække sig tilbage i løvet og tage dråber fra bladene. Terrariet behøver ikke være helt af net, for arten kræver høj luftfugtighed, men der skal være god ventilation. Om sommeren er udendørs ophold en fordel, hvis dyret har skygge og aldrig bliver for varmt.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

TEMPERATUR

Om dagen skal der være 20-25 °C, gerne omkring 25 °C, med en solgren på 26-28 °C, og om natten skal temperaturen falde til 14-18 °C. Varme over 28 °C i længere tid skal undgås, så i varme somre skal terrariet stå køligt. Slå varmen fra om natten.

Hold luften i bevægelse, så den ikke bliver stillestående. Mål overfladetemperaturen på solgrenen med et infrarødt termometer.

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal være høj, 70-100 %, og højest om natten og morgenen. Dyret drikker dråber og skal ikke have vandskål. Forstøv mindst to gange om dagen, eller sæt et dryp- eller regnanlæg op. Grene og blade skal tørre i løbet af dagen, så der ikke opstår skimmel og sår på fødderne. Destilleret vand eller vand fra omvendt osmose holder forstøvere og dyser rene.

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og skal have et lyst, men ikke for varmt terrarie. UVB anbefales, og Ferguson-zone 2 er et skøn for en bjergkamæleon. Placér røret, så dyret kan vælge mellem lys og skygge, og hav lyset tændt 10-12 timer i døgnet.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Kinyongia tavetana æder insekter af passende størrelse som fårekyllinger, fluer, små græshopper og kakerlakker. Foderdyrene skal være opdrættede og have fået næringsrigt foder.

Unger fodres dagligt. Voksne dyr får 3-6 passende store insekter hver anden eller tredje dag, og overfodring skal undgås. Tilskud er ikke dokumenteret for arten: støv foderet med kalk et par gange om ugen, og giv D3 og multivitamin sparsomt, så længe dyret har UVB.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Kinyongia tavetana er nervøs over for omgivelserne og stresses af håndtering. Tag ikke dyret op uden grund, og lad et nyt dyr få nogle uger i fred. Uigennemsigtige sider og bagside giver ro. Hanner må ikke kunne se hinanden. Holder dyret op med at æde, skal det til en dyrlæge med erfaring i krybdyr.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne kendes på de to bladformede horn på snuden, hunnerne på de to små knopper. Dyrene er kønsmodne efter 9-12 måneder, men hunnerne bør først yngle, når de er lidt ældre og i god huld.

PARRING

Hunnen sættes ind til hannen. Efter en kort nikkende parringsdans parrer dyrene sig. Er hunnen ikke modtagelig, stresser hannen hende, og hun bliver ofte mørk og urolig. Afviser hun ham, skal dyrene skilles med det samme, og hannen skal ikke sættes ind igen, før hun igen er modtagelig.

ÆGLÆGNING OG KULD

Omkring 40 dage efter parringen lægger hunnen op til 12 æg, og hun lægger et eller to kuld om året. Det mindste kuld er ikke dokumenteret; hos den nært beslægtede *Kinyongia boehmei* er kuldene på 2-11 æg. Giv hende et mindst 20 cm dybt lag let fugtig jord og sand at grave i, og giv hende afbalanceret føde med kalk, mens hun bærer æg, så hun undgår æglægningsproblemer.

INKUBATION

Æggene flyttes til en lukket beholder med let fugtig vermiculit og må ikke vendes. Ved stuetemperatur klækker de efter omkring 220 dage. Ved 23 °C om dagen og 16 °C om natten tager det omkring ni måneder. Ungerne er omkring 3 cm ved klækning.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne fodres med bananfluer og små fårekyllinger og skal holdes køligere end de voksne, under 25 °C. De bør bo hver for sig, når de vokser til. Giv små insekter med kalk.

Sundhed og typiske fejl

Der findes ingen dokumenteret viden om sygdomme hos netop *Kinyongia tavetana*. Typiske problemer hos bjergkamæleoner er:

- Overophedning og forbrændinger ved for varme lamper og for høje temperaturer.
- Dehydrering ved for lav luftfugtighed og for få drikkemuligheder.
- Indvoldsparasitter, især hos vildfangne dyr.
- Luftvejsinfektioner ved stillestående luft.
- Knoglesvind ved for lidt UVB og kalk.
- Overdosering af A- og D-vitamin.
- Sår og skimmel ved grene, der er våde hele dagen.

Kontakt en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret holder op med at æde, bliver mørkt og sløvt eller trækker vejret med åben mund.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.

Hele vejledningen med kort og opdateringer: herpy.org/da/kamaeleoner/kinyongia-tavetana